

Kultuuriministri määruse „Muuseumiprojektide toetamise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

Kultuuriministri määruse eelnõuga (edaspidi *eelnõu*) reguleeritakse taotlusvoorst „Muuseumide kiirendi“ toetuste jagamise korda.

Statistikaameti andmetel oli Eestis 31.12.2019. a seisuga 180 muuseumi 244 külastuskohaga, milles säilitati kokku ca 6,4 miljonit museaali. Muuseumikülastusi oli 2019. aastal 3,5 miljonit. Muuseumidel on oluline sotsiaalne ja majanduslik mõju. Neil on suur potentsiaal säästlikuma, tolerantsema ja avatuma ühiskonna loomisel. Muuseumid on kultuurilise loovuse ja uute ideede allikaks. COVID-19 puhanguga kaasnenud kuudepikkune eneseisolatsioon mõjub negatiivselt inimeste vaimsele ja füüsilisele tervisele. Alates 11. maist 2020 on Vabariigi Valitsuse otsusega muuseumi külastamine teatud tingimustel jälle lubatud. USA-s läbiviidud uuringu kohaselt on muuseumid ühed esimestest asutustest, mida inimesed soovivad piirangute avamisel külastada¹. Seega on muuseumidel oluline positiivne mõju Eesti elanike heaolu- ja turvatunde taastamisele. Hinnang muuseumide usaldusväärsusele on ühiskonnas ülikõrge (nt USA 2018. a uuringu kohaselt kõrgem kui valitsuse ja meedia vastu²).

Muuseumid on arenenud kogukonna peegliks ja suhtlusplatvormiks. Nad on muutunud paindlikumaks, kiiresti kohanevaks, auditooriume kaasavaks kultuuri- ja hariduskeskuseks, kus loovus on ühendatud teadmise ja kogemusega ning kus külastaja saab ise luua uut teadmist ja jagada oma kogemusi. Riigi ülesanne on muuseumide selles protsessis igati toetada ning luua eeldused avalikkusele kvaliteetse muuseumikogemuse pakkumiseks.

Meetme eesmärk on pakkuda muuseumidele võimalust teha kiireid arenguhüppeid avalikkusele suunatud tegevustes ja teenustes, mis oleksid pärast käivitamist majanduslikult isetasuvad. Praegune aeg nõuab kiiret ja nutikat reageerimist, et tasa teha muuseumide ligi kaheks kuuks sulgemisega kaasnenud puudujääk eelarves. Seoses väliturismi äralangemisega on kriisi eelarveline mõju palju pikem kui need kaks kuud. Määruse „COVID-19 puhangust tingitud erakorraline abi kultuuri- ja spordivaldkonnale“ alusel muuseumidele antav kriisiabi tagab ainult minimaalse majanduslikku jätkusuutlikkuse ning ei ole mõeldud arendustegevusteks.

Taotlusvooru nimetuses on kasutatud sõna „kiirendi“ kui majandusteaduslikku terminit „aktseleraator“ – s.o nähtuse kasvu kiirendav tegur või kordaja. Nähtus, mille kasvu „kiirendada“ soovime, on suurepärane muuseumikogemus. Kaudne seos on ka idufirmade valdkonnast tuntud kiirenditega, mis annavad nendega liituvatele iduettevõtetele väikese investeeringu, nn seemneraha.

Taotlusvoor annabki muuseumidele seemneraha, mille abil likvideerida mõni kitsaskoht, parendada olemasolevat teenust või arendada välja täiesti uus teenus. Teenuste all mõtleme laialt kõike, mida muuseum avalikkusele pakub: näitused, sündmused, programmid jt kultuuripärandi säilimisele ja tutvustamisele kaasaaitavad tegevused. Oluline on, et toetatav

¹ <https://www.colleendilen.com/2020/04/22/data-update-which-cultural-entities-will-people-return-to-after-reopening-april-22-2020/>

² <https://www.colleendilen.com/2019/03/06/in-museums-we-trust-heres-how-much-data-update/>

projekt ei tooks tulevikus muuseumile kaasa uusi püsikulusid, mida selle projekti enda tulud ei suuda katta.

Toetuse andmise tingimusi ei ole varasemalt rakendatud. Eelnõuga kehtestatakse toetuse andmise tingimused terviktekstina kultuuriministri määrusega.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Kultuuriministeeriumi muuseuminõunik Marju Reismaa (e-post marju.reismaa@kul.ee, telefon 628 2335), Muinsuskaitseameti muuseumivaldkonna juht Mirjam Rääbis (e-post mirjam.raabis@muinsuskaitseamet.ee, telefon 509 0096) ja Kultuuriministeeriumi õigus- ja varahaldusosakonna õigusnõunik Kadri Kilvet (e-post kadri.kilvet@kul.ee, telefon 628 2224), kes tegi eelnõu juriidilise ekspertiisi.

Eelnõu ei ole seotud ühegi praegu menetluses oleva eelnõu, Euroopa Liidu õiguse rakendamise ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 8 peatükist ja 24 paragrahvist.

1. peatükk

Üldsätted

Paragrahviga 1 kehtestatakse eelnõu reguleerimis- ja kohaldamisala.

Lõike 1 kohaselt kehtestatakse eelnõuga taotlusvoorst „Muuseumide kiirendi“ vahendite saamise ning vahendite kasutamise tingimused ja kord.

Lõike 2 kohaselt tuleb määrusega reguleerimata küsimustele kohaldada Euroopa Liidu vastavaid õigusakte, kui toetust antakse riigiabina, ja haldusmenetluse seadust. Euroopa Liidu vastavate õigusaktide all on mõeldud riigiabi reegleid sisaldavaid Eestile otsekohalduvaid õigusakte, mistõttu tuleb eelnõu kehtestamisel ja toetuse andmise ülesannete täitmisel juhinduda osapooltel otse neist. Haldusmenetlusele tuleb kohaldada haldusmenetluse seaduse sätteid kooskõlas eelnõus sätestatud korra ja erisustega.

Lõiked 3 ja 4 piiravad eelnõu kohaldamist ning sätestavad, et eelnõu ei kohaldata näiteks abile, mida soovitakse saada tegevuseks, mis on seotud ekspordiga kolmandatesse riikidesse või liikmesriikidesse, täpsemalt sellisele abile, mis on vahetult seotud eksporditavate koguste, turustusvõrgu loomise ja toimimise või muude eksportimisest tulenevate jooksvate kuludega, ning abile, mille tingimuseks on kodumaiste toodete kasutamine importtoodete asemel. Samuti ei kohaldata eelnõu raskustes olevatele ettevõtjatele. Raskustes oleva ettevõtja mõiste määratlus on toodud seletuskirja § 4 lõike 2 punkti 3 sisukirjelduse juures. Peale eeltoodu ei kohaldata eelnõu ettevõtjatele, kellele Euroopa Komisjoni või Euroopa Kohtu otsuse alusel, millega Eesti riigi poolt antud abi on tunnistatud ebaseaduslikuks või väärkasutatuks ja ühisturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks.

Nimetatud nõue tuleneb samuti riigiabi reeglitest ning siin ei saa rakendada võimalust, et kui tagasimaksmise nõue on küll esitatud, kuid tähtaeg ei ole saabunud, võib uut toetust taotleda. Toetust ei saa, kui varasema nõude kohaselt tagasimaksmisele kuuluv toetus on tagasi maksmata, olenemata sellest, kas tähtaeg on saabunud või mitte.

Lõike 5 kohaselt on toetuse andja Muinsuskaitseamet. Muinsuskaitseamet vastutab taotlusvooru väljakuulutamise ja koordineerimise eest ehk teavitab taotlejaid ja avalikkust toetuse saamise võimalusest, menetleb taotlust ja otsustab, kas taotlus rahuldada või mitte jne.

Toetuse andja täpsem õiguste ja kohustuste loend on toodud seletuskirja § 23 ja § 24 sisukirjelduse juures.

Paragrahviga 2 kehtestatakse toetuse andmise eesmärk ja tulemus.

Lõike 1 kohaselt on toetuse andmise eesmärk pakkuda muuseumidele võimalust teha kiireid arenguhüppeid avalikkusele suunatud tegevustes ja teenustes, mis oleksid pärast käivitamist majanduslikult isetasuvad.

Lõikes 2 kirjeldatakse toetuse andmise ja kasutamise oodatavaid tulemusi. Toetatavate projektide tulemusel peab paranema muuseumide poolt avalikkusele pakutavate teenuste kvaliteet, sihistus ja kättesaadavus.

Paragrahviga 3 kehtestatakse toetatavad tegevused ja riigiabi reeglite kohaldumine.

Lõike 1 kohaselt toetatakse toetuse eesmärgi ja tulemuse saavutamisele suunatud järgmisi tegevusi:

- Ajutiste ja püsinäituste loomine – näituste loomise toetamine hõlmab kõiki alategevusi ideekonkursist ja projekteerimisest kuni materjalide soetamise ja füüsilise teostuseni. Püsinäituseks loetakse näitust, mille kavandatud eksponeerimisaeg on kauem kui viis aastat. Püsinäituste taotlusi võetakse vastu alates 2021. aastast.
- Teostatavus- ja tasuvusanalüüside tegemine – analüüside sisuline valdkond ei ole piiratud, need võivad hõlmata muuseumi kõiki tegevusvaldkondi. Lubatud on nii nende tellimine ekspertidelt väljastpoolt muuseumi kui ka oma muuseumi töötajatele selle eest lisatasu maksmine, kui see ei ole nende põhitöö.
- Arendus-, teadus-, haridus- ja turundusstrateegiade tegemine – strateegiad võivad olla nii ühe konkreetse projekti/näituste/teemaga seotud või ka muuseumiülesed üldised dokumendid.
- Turundus- ja/või arendustegevuste tegemine, mis aitavad tõsta külastajate arvu ja seega omatulu – tegevuste täpne sisu ei ole ette kirjutatud. Oluline on lähtuda taotlusvooru üldeesmärgist. Muu hulgas võib antud tegevuse alt nt palgata muuseumile turundus- või arendusjuhi, kes aastase hea töö tulemusena edaspidi oma palga muuseumile tagasi teenib. Taotlusvoorust eraldatav toetus on seejuures n-ö stardirahaks, et maandada riske palgatava töötaja esimesel tegevusaastal, mil tema tegevuse tulemusena teenitav täiendav tulu ei pruugi veel piisvalt suur olla.
- Muuseumikeskkondade ligipääsetavuse suurendamine ja näituste regionaalse kättesaadavuse suurendamine – Mõeldud on eelkõige toetada neid, kelle puhul on vaja ühel või teisel põhjusel täiendavat panustamist, et ligipääsetavus ja teenuste kättesaadavus oleks tagatud. Enamasti on nendeks lapsed, vanemaealised, erivajadustega või ka muukeelsed inimesed. Ligipääsetavuse sisuline määratlus on toodud seletuskirja § 12 lõike 2 hindamiskriteeriumide juures. Regionaalse kättesaadavuse all peetakse silmas rändnäituste loomist või ka juba olemasolevate näituste transpordikuluseid (ei ole abikõlblik kulu väljaspool Eestit).

Lõike 2 kohaselt saab igast taotlusvoorust toetust maksimaalselt kaks püsinäituse projekti ja seda kokku kuni 60% ulatuses taotlusvooru üldeelarvest. Antud sätet rakendatakse alates 2021. aastast.

Lõike 3 kohaselt saab toetust taotleda korraga ainult ühele eelnõu § 3 lõikes 1 nimetatud toetatavale tegevusele. See tähendab, et üks taotlus ei saa sisaldada erinevaid eelnõu § 3 lõikes 1 nimetatud tegevusi. Lubatud on esitada ühes taotlusvoorus üks taotlus üheks toetatavaks tegevuseks. Taotleja saab esitada taotlusvooru mitu taotlust juhul, kui tal on mitu

külastuskohta, mis paiknevad geograafiliselt eraldi. Nimetatud erisust reguleerib eelnõu § 7 lõige 5. Lisaks ei tohi toetatav tegevus olla tehtud enne taotluse esitamist. Oluline on, et toetatav tegevus ei ole enne taotluse esitamist lõpetatud või täielikult ellu viidud. Nõude kohaselt ei toetata projekti, mis on ellu viidud enne toetuse taotluse esitamist ehk kui projekti tegevus on juba ellu viidud, olenemata sellest, kas kulud on tasutud, on tõendatud taotleja võimekus viia projekt ellu omavahendite arvel, mistõttu puudub vajadus toetuseks. Näiteks kui projektis toetatakse mingi sündmuse korraldamist, siis nõue ei ole täidetud, kui see sündmus on toimunud enne taotluse esitamist. Kui projekti kontrollimisel selgub, et taotluse rahuldamise otsus on tehtud enne taotluse esitamist elluviidud projektile, tehakse toetuse tagasinõudmise otsus ning nõutakse väljamakstud toetus tagasi.

Lõike 4 kohaselt võib eelnõu § 3 lõike 1 punktis 1 nimetatud tegevuse toetamine kvalifitseeruda riigiabi konkurentsiseaduse § 30 lõike 1 mõistes ning punktis 2-6 nimetatud tegevuste toetamine vähese tähtsusega abiks konkurentsiseaduse § 33 lõike 1 tähenduses. Konkurentsiseaduse § 30 lõige 1 sätestab, et riigiabi loetakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud abi. Riigiabi konkreetset definitsiooni Euroopa Liidu toimimise leping ei anna, kuid artikli 107 lõike 1 järgi on riigiabi igasugune liikmesriigi või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust. Vähese tähtsusega abi hinnatakse samade kriteeriumide alusel kui riigiabi.

Lõikes 5 sätestatakse riigiabi andmisel järgitavad õiguslikud alused ning antakse viited vastavatele regulatsioonidele.

Lõikes 6 sätestatakse, et vähese tähtsusega abi andmisel tuleb muuhulgas jälgida, et ühele taotlejale antava vähese tähtsusega abi kogusumma ei ületaks mis tahes kolme eelarveaasta pikkuse ajavahemiku jooksul 200 000 eurot. Kogusumma all mõeldakse kogu riigipoolset toetust kokku. Kui vähese tähtsusega abina kvalifitseeruvat toetust taotletakse suuremas summas, kui taotleja on õigustatud saama, vähendab toetuse andja taotleja nõusolekul toetuse summat kuni vähese tähtsusega abi ülemmääraneni. Kui piirmäär on täis, jäetakse taotlus eelnõu § 11 lõike 2 kohaselt läbi vaatamata.

Lõike 7 kohaselt loetakse vähese tähtsusega abi suuruse arvestamisel üheks ettevõtjaks kõik sellised ettevõtjad, kes on omavahel seotud VTA määruse artikli 2 lõike 2 kohaselt. Artikli 2 lõike 2 kohaselt hõlmab „üks ettevõtja“ kõik ettevõtted, mille vahel on vähemalt üks järgmistest tunnustest:

- 1) ettevõtte omab teises ettevõttes aktsionäride või osanike häälteenamust;
- 2) ettevõttel on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise ettevõtte haldus-, juht-, või järelevalveorgani liikmetest;
- 3) ettevõttel on õigus rakendada teise ettevõtte suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõttega sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale;
- 4) ettevõtte, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtte aktsionäride või osanike häälteenamust.

Üheks ettevõtjaks peetakse ka ettevõtteid, mis on eelmainitud punktides 1–4 kirjeldatud suhtes ühe või enama muu ettevõtte kaudu. Vähese tähtsusega abi maksimaalse määra väljaselgitamisel vaadeldakse ettevõtete seoseid riigipõhiselt. Euroopa Komisjon on „ühe ettevõtja“ mõiste sisustamisel lähtunud asjaolust, et konkurentsieeskirjade kohaldamisel on ettevõtja igasugune majandustegevusega tegelev üksus, olenemata tema õiguslikust seisundist

ja rahastamisviisist ning Euroopa Liidu Kohus on otsustanud, et kõiki sama üksuse (õiguslikult või faktiliselt) kontrollitavaid üksusi tuleks käsitleda ühe ettevõtjana.

Lisaks võetakse toetuse andmisel arvesse VTA määruse artiklis 5 sätestatud erinevateks eesmärkideks antava vähese tähtsusega abi kumuleerimisreeglid. See tähendab, et üldise, põllumajandusliku ja kalamajandusliku vähese tähtsusega abi summad ei tohi kokku ületada 200 000 eurot kolmeks majandusaastaks. Nimetatud kumuleerimisreegleid on arvesse võetud ka riigiabi ja vähese tähtsusega abi registris, mis tähendab, et sealt nähtub, millist liiki ja kui palju vähese tähtsusega abi on ettevõtjale antud.

Kumuleerimisreegleid tuleb arvesse võtta ka grupierandiga hõlmatud riigiabi andmisel. Eelnõu alusel taotletavat/eraldatavat toetust võib kumuleerida mistahes muu riigiabiga, kui meetmed on seotud erinevate kindlaksmääratavate abikõlblike kuludega. Kui erinevad abiallikad on seotud samade, osaliselt või täielikult kattuvate kindlaksmääratavate abikõlblike kuludega, on kumuleerimine lubatud kuni ei ületata suurimat abi osakaalu või abisummat, mida grupierandi määruse kohaselt abi suhtes kohaldatakse.

2. peatükk

Nõuded taotlejale ja taotlusele ning toetuse taotlemine

Paragrahviga 4 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Lõikes 1 kehtestatakse subjektide ring, kellele toetus suunatud on. Lõike 1 kohaselt saab taotleja olla muuseum, mis vastab muuseumiseaduse § 2 lõikes 1 sätestatud mõistele. Nimetatud lõike kohaselt on muuseum ühiskonna ja selle arengu teenistuses alaliselt tegutsev kultuuri- ja haridusasutus, mis ei taotle majanduslikku kasumit, mis on üldsusele avatud ning mille ülesanne on koguda, säilitada, uurida ning vahendada inimese ja tema elukeskkonnaga seotud vaimset ja materiaalist kultuuripärandit hariduslikel, teaduslikel ja elamuslikel eesmärkidel. Taotleja juriidiline vorm ei ole piiratud.

Lõikes 2 kehtestatakse täpsustavad nõuded taotlejale. Nimetatud nõuete alusel tuvastatakse, kas taotlejal on olemas projekti elluviimiseks vajalik võimekus, sealhulgas suutlikkus tasuda omafinantseering ja mitteabikõlblikud kulud, kui see on nõutud.

Punktis 1 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla ajatamata maksu- või maksevõlga riigile. Kui taotlejal on maksu- ja maksevõlad, mis ei ole ajatatud, ei ole nimetatud nõue täidetud. Maksu- ja maksevõla puudumisega arvestamise eesmärk on toetada taotlejat, kellel ei ole riigi ees rahalist võlga.

Punkti 2 kohaselt kontrollitakse, et taotleja suhtes ei ole välja kuulutatud pankrotti, ta ei ole likvideerimisel ega sundlõpetamisel. Juhul kui selgub vastupidine, eeldatakse, et puudub projekti elluviimiseks vajalik finantssuutlikkus, samuti vajalik haldus- ja toimimissuutlikkus. Teavet pankroti, likvideerimise ja sundlõpetamise menetluse kohta saab äriregistrist, samuti väljaandest Ametlikud Teadaanded.

Punktis 3 sätestatakse taotlejale nõue, et ta ei tohi olla Euroopa Liidu õiguse kohaselt raskustes. Raskuses oleva ettevõtja definitsioon on toodud grupierandi määruse artikkel 2 punktis 18. Taotleja ei tohi vastata alltoodud tunnustele.

1. Kui on tegemist piiratud vastutusega äriühinguga, väljaarvatud alla kolme aasta tegutsenud väikese/keskmise suurusega ettevõtja (edaspidi *VKE*)), kes on akumulēritud kahjumi tõttu kaotanud üle poole oma märgitud osa- või aktsiakapitalist. Nii on see juhul, kui akumulēritud kahjumi mahaarvamine reservidest (ning kõikidest muudest elementidest, mida üldiselt peetakse äriühingu omavahendite osaks) annab negatiivse tulemuse, mis ületab poole

märgitud osa- või aktsiakapitalist. Piiratud vastutusega äriühinguteks loetakse osaühing, millel on osadeks jaotatud osakapital ja aktsiaselts, millel on aktsiateks jaotatud aktsiakapital.

2. Äriühing, väljaarvatud alla kolme aasta tegutsenud VKE, kus vähemalt mõnel liikmel on piiramatu vastutus äriühingu võlgade eest ja kes on kaotanud kogunenud kahjumi tõttu üle poole oma arvetel olevast kapitalist.

3. Kui asjaomase ettevõtja suhtes on võlausaldajate soovil algatatud kõiki võlakohustusi hõlmav maksejõuetusmenetlus või ettevõtja vastab siseriikliku õiguse kohaselt kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamise kriteeriumidele. Maksejõuetus on nähtus, mis iseloomustab ettevõtte majanduslikku seisundit, kuid ei tähenda iseenesest veel isiku pankrotti (mida reguleerib pankrotiseadus). Maksejõuetuse põhitunnus on, et võlgnik ei suuda rahuldada võlausaldaja nõudeid ning see suutmatuse ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Juriidilisest isikust võlgnik on maksejõuetu ka siis, kui võlgniku vara ei kata tema kohustusi ja selline seisund ei ole võlgniku majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine. Maksejõuetuse kontrollimisel tuleb lähtuda ettevõtte majandusaasta aruandest (bilansist).

4. Kui ettevõtja on saanud päästmisabi ning ei ole veel laenu tagasi maksnud või garantiid lõpetanud või on saanud ümberkorraldusabi ning tema suhtes kohaldatakse endiselt ümberkorraldamiskava. Riigid võivad anda kahte sorti riigiabi: üks on päästmisabi ja teine on restruktureerimisabi. Neid antakse raskuses olevale ettevõttele selleks, et ta nendest raskustest välja tuua. Seda võib anda kümne aasta jooksul ühe korra. Restruktureerimisabi on ümberkorraldusabi.

5. Ettevõtja puhul, kes ei ole VKE, kui viimase kahe aasta jooksul: i) on ettevõtja arvestuslik finantsvõimendus olnud suurem kui 7,5 ja ii) on ettevõtja EBITDA suhe intressimaksete kattevarasse olnud alla 1,0. Selle toetuse sihtrühmaks võivad olla vaid VKEd.

Punktis 4 sätestatakse, et toetust ei anta, kui taotlejale on tehtud tagasinõudmise otsus mõne varasema projekti raames ja tagasinõudmise otsuse kohaselt on tagasimaksmisele kuuluv toetus tagasi maksmata. Näiteks olukord, kus toetuse tagasimaksmiseks ette nähtud tähtaeg on möödunud, sealhulgas ajatamisgraafiku alusel, kuid toetust ei ole ette nähtud mahus tähtaja jooksul tagasi makstud. Nõude mõtte ei ole kohustada tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi maksuma enne tagasimakse tähtaega, vaid sellega ajendatakse tagasimaksmisele kuuluvat toetust maksuma tagasi tähtajaks.

Punktis 5 sätestatakse, et taotlejal, kes taotleb toetust püsinäituse loomise projektile, peab olema omafinantseeringu ja mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkus, mida hinnataksegi mh käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud nõuete kohaselt. Finantssuutlikkuse hindamiseks kehtestatud näitajad on objektiivselt kontrollitavad. Kui objektiivsed näitajad on täidetud, on omafinantseeringu ja mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkus olemas ning eeldatakse, et taotleja/toetuse saaja on võimeline projekti ellu viima.

Punktis 6 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla äriregistrile majandusaasta aruande esitamise võlga kui tegemist on juriidilise isikuga.

Punkti 7 kohaselt ei tohi taotlejal olla ka aruande esitamise võlga ega muid täitmata kohustusi toetuse andja ees.

Paragrahv 5 kehtestab üksikasjalikud nõuded taotlusele.

Lõikes 1 sätestatakse, et taotluses kirjeldatud projektil peab olema turutõrge ning see peab panustama eelnõu § 2 nimetatud eesmärkide ja tulemuste saavutamisse. Taotlusest peab selguma, et toetust taotletakse eelnõus nimetatud eesmärkidel ja toetatavateks tegevusteks ning et projekt panustab tulemustesse.

Turutõrge on olukord, kus taotleja elluviidav projekt ei toimuks ilma avaliku sektori toetuseta või toimuks oluliselt väiksemas ulatuses. Üldine põhjus, miks riik majandustegevusse sekkub, on seotud turutõrkega ehk olukorraga, kus mingil põhjusel turumehhanismid ei toimi normaalselt. Turutõrke olemasolu ja olemust peab riik mistahes toetuste puhul hindama ja taotlejal tuleb seda taotluses kirjeldada.

Lõigetes 2 ja 3 sätestatakse, et taotlusest peab olema välja loetav taotletava toetuse summa ja osakaalu ning omafinantseeringu määra vastavus eelnõu § 10 sätestatud nõuetele. Taotluses peab olema märgitud taotletava toetuse summa ja selle protsentuaalne osakaal abikõlblikest kuludest ning see peab jääma eelnõuga lubatu piiresse. Projektis toetatavate tegevuste elluviimine peab vastama eelnõu § 9 sätestatud tingimustele. Taotleja määratleb oma projekti abikõlblikkuse perioodi vastavalt kavandatavale tegevuste elluviimise ajakavale.

Lõikes 4 sätestatakse, milliseid andmeid ja dokumente peab taotlus sisaldama.

Lõikes 5 sätestatakse taotlejale täiendav teabe esitamise kohustus. Selleks et vältida samade tegevuste ning sarnaste eesmärkide ja tulemuste saavutamise topeltfinantseerimist, kohustub taotleja esitama toetuse andjale teabe, kui ta on projektile või projekti osadele tegevustele taotlenud samal ajal toetust mõnest teisest meetmest või riigisisesest või muudest välisabi vahenditest. Toetust ei tohi taotleda kulule, millele on toetus juba eraldatud. Igal juhul ei tohi projektis toetatavaid tegevusi ehk kulusid topelt finantseerida.

Paragrahviga 6 sätestatakse taotlusvooru avamise regulatsioon.

Lõike 1 kohaselt kinnitab taotlusvooru eelarve kultuuriminister Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve käskkirjaga. Toetuse taotlemine toimub vooruliselt.

Lõike 2 kohaselt teavitab toetuse andja taotlusvooru avamisest, taotluste esitamise tähtajast ja taotlusvooru eelarvest oma veebilehel vähemalt seitse kalendripäeva enne taotlusvooru avamise päeva. Eelteavituse mõte seisneb eelkõige halduse hea tava järgmises, mille eesmärk on, et info taotlusvooru avamisest jõuaks sihtgrupini ning ka selles, et taotlusvooru esitatakse võimalikult hästi ettevalmistatud ja kvaliteetsed taotlused.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse andja juhul, kui eelarve jääk seda võimaldab, kuulutada kalendriaastas välja nõ täiendava taotlusvooru. Üldjuhul on plaanis üks taotlusvoor kalendriaastas, kuid toetuse andja jätab endale õiguse kuulutada samas kalendriaastas välja veel üks voor juhul, kui esimesest voorust jääb alles vabu rahalisi vahendeid.

Paragrahviga 7 sätestatakse taotluse esitamise regulatsioon.

Lõigetes 1–3 sätestatakse, et taotlus tuleb esitada eelnõu § 6 lõike 2 kohaselt teatatud tähtaja jooksul. Kõiki ühte taotlusvooru esitatud taotlusi menetletakse samal ajal. Tähtajaks esitatud taotlus peab olema esitatud ettenähtud viisil ja vormil koos nõutud dokumentidega. Taotlemine toimub toetuse andja toetuste taotlemise e-keskkonna kaudu. Kui taotluse esitamisel esineb e-keskkonnas tehniline viga ja selle tõttu ei ole võimalik taotlust tähtpäevaks esitada, loetakse taotlus siiski tähtpäevaks esitatuks, kui see on toetuse andjale saadetud tehnilise vea likvideerimise järgsel tööpäeval.

Lõiked 4 ja 5 sätestavad piirangud ja erisused taotlusvooru esitatavate taotluste arvule. Iga taotleja tohib esitada taotlusvooru ühe taotluse, välja arvatud, kui taotlejal on mitu erinevat külastuskohta, mis paiknevad geograafiliselt eraldi. Nimetatud juhul võib taotleja esitada iga külastuskoha kohta eraldi taotluse.

3. peatükk

Kulude abikõlblikkus ja toetuse määr

Paragrahviga 8 kehtestatakse kulude abikõlblikkuse reeglid.

Lõike 1 kohaselt on kulu abikõlblik, kui ta on tegevuste elluviimiseks vajalik ja põhjendatud, tekib abikõlblikkuse perioodil, tasutakse toetuse saaja poolt ning on kooskõlas nii Euroopa Liidu kui ka siseriikliku õigusega. Tegemist on kulu abikõlblikuks lugemise üldpõhimõttega. Kulu peab olema toetuse saaja makstud. Kulu peab olema tekkinud projekti abikõlblikkuse perioodil, kuid ei pea olema tasutud projekti abikõlblikkuse perioodil. Majandustehinguid (näiteks kaupade ja teenuste saamine) tuleb kajastada projekti abikõlblikkuse perioodil sõltumata sellest, millal toimub arveldamine.

Kuna eelnõu ei sisalda kõiki muude õigusaktidega reguleeritud kulu abikõlblikkuse tingimusi, siis on oluline rõhutada, et toetuse kasutamisel tuleb arvestada nii riigisiseste kui ka Euroopa Liidu toetusi reguleerivate õigusaktidega. Euroopa Liidu õiguse kooskõlas olemise tingimus seisneb näiteks selles, et kui toetuse andmine tähendab ühtlasi riigiabi andmist, tuleb kõiki toetuse taotlemisega seotud dokumente säilitada vähemalt kümme aastat. Riigisisese õiguse kooskõlas olemise tingimus seisneb näiteks selles, et toetuse saaja peab järgima raamatupidamise reeglite, maksuseadustest ja riigihangete seadusest tulenevaid piiranguid.

Lõikes 2 kirjeldatakse, milliste tunnuste esinemisel loetakse kulu põhjendatuks. Kulu on põhjendatud, kui kulu on sobiv, vajalik ja tõhus ette nähtud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning tekib toetatavate tegevuste käigus. See avaldub läbi põhjendatuse nõude ehk peab olema tuvastatav põhjuslik seos, millest saab järeldada, et nimetatud kulu on tekkinud asjakohaste toetatavate tegevuste käigus.

Lõigega 3 kehtestatakse mitteabikõlblike kulude loend.

Paragrahviga 9 kehtestatakse toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood.

Lõike 1 kohaselt on abikõlblikkuse periood taotleja poolt taotluses määratud ajavahemik, millal tegevused algavad ja lõpevad ning vajalikud kulud tekivad. Projekti elluviimise perioodi kavandamisel peab taotleja lähtuma eelnõus projekti abikõlblikkuse perioodi kohta sätestatud tingimustest, millest lähtuvalt tuleb taotlusesse märkida projekti algus- ja lõppkuupäev.

Lõike 2 kohaselt ei saa projekti abikõlblikkuse periood, sealhulgas kulude tegemine, alata varem kui taotlusvooru toimumise kalendriaasta 1. jaanuarist või taotluses märgitud hilisemast kuupäevast. Abikõlblikkuse periood lõpeb taotluses märgitud kuupäeval, kuid mitte hiljem kui taotlusvooru toimumise kalendriaasta 31. detsembril. Kui taotleja alustab projekti elluviimist enne, kui toetuse andja on teinud taotluse kohta otsuse, peab ta arvestama riskiga, et toetuse andja jätab taotluse rahuldamata ja taotleja peab projekti elluviimisega seotud ja juba tehtud kulud täies mahus ise hüvitama. Taotlusvooru toimumise kalendriaastaks loetakse aastat, mil jõustub taotluse rahuldamise otsus.

Lõike 3 kohaselt võib täiendava taotlusvooru projekti abikõlblikkuse periood alata konkreetse kalendriaasta täiendava taotlusvooru väljakuulutamisest või taotluses märgitud hilisemast kuupäevast ja ei tohi kesta kauem kui sama kalendriaasta 31. detsember.

Lõike 4 kohaselt on ette nähtud võimalus projekti abikõlblikkuse perioodi ühel korral pikendada. Toetuse saaja saab projekti elluviimise käigus taotleda abikõlblikkuse perioodi pikendamist tingimusel, et projekti elluviimisel on ilmnunud toetuse saajast sõltumatud, erakordsed ja/või ettenägematud asjaolud. Projekti perioodi muutmise algatab reeglina toetuse saaja, esitades selleks abikõlblikkuse perioodi jooksul vastavasisulise avalduse, milles on muuhulgas välja toodud ka perioodi muutmise põhjendused. Abikõlblikkuse perioodi võib muuta kuni projekti abikõlblikkuse perioodi lõpuni, kuid mitte tagantjärele pärast projekti tegevuste lõppemist.

Lõigete 5–7 kehtestatakse projekti abikõlblikkuse perioodi pikendamise taotluse esitamise, rahuldamise või mitterahuldamise täpsustatud kord.

Lõike 8 kohaselt loeb toetuse andja projekti lõppenuks pärast aruande kinnitamist. Toetuse saajat teavitatakse sellest e-keskkonna kaudu.

Paragrahviga 10 kehtestatakse toetuse minimaalne summa ning osakaal abikõlblikest kuludest.

Taotletava toetuse minimaalne summa ja toetuse osakaal sõltub milliseks tegevuseks toetust küsitakse. Omafinantseeringu määr kehtestatakse ainult püsinäituse loomise projektile. Lisaks tuleb toetuse summa ja osakaalu määramisel lähtuda riigiabile kohalduvatest nõuetest kui toetust antakse riigiabina.

Lõike 1 kohaselt on toetuse minimaalne summa tegevuste lõikes erinev. Muuseumikeskkondade ligipääsetavuse ja näituste regionaalse kättesaadavus suurendamise projektide puhul on see 1000 eurot projekti kohta. Kõigi muude tegevuste puhul on see 5000 eurot projekti kohta.

Lõike 2 kohaselt võib eelnõu § 3 lõike 1 punktis 2-6 nimetatud tegevusi toetada kuni 100% ning neile omafinantseeringu kohustus ei laiene. Püsinäituse loomise projekti toetuse maksimaalne osakaal 80% projekti abikõlblikest kuludest.

Lõike 3 kohaselt peab püsinäituse projekti omafinantseering katma abikõlblikest kuludest osa, mida toetusest ei hüvitata. Omafinantseeringusse panustamine tähendab seda, et see osa toetuse saaja abikõlblikest kuludest, mida toetuse andja poolt toetusest ei kompenseerita, jääb toetuse saaja enda kanda. Omafinantseeringu peab toetuse saaja ise tagama. Omafinantseeringu määr on vähemalt 20%.

4. peatükk

Taotluse menetlemine

Paragrahviga 11 kehtestatakse taotluse menetlemise kord.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetuse andja menetleb taotlust kuni 60 tööpäeva taotlusvooru sulgemisest arvates. Haldusmenetluse seaduse § 41 järgi tuleb haldusorganil juhul, kui tal ei ole võimalik haldusakti anda või toimingut sooritada ettenähtud aja jooksul, teha viivitusest teatavaks tõenäoline aeg ning näidata tähtajast mittekinnipidamise põhjus.

Lõike 2 kohaselt jäetakse taotlus läbi vaatamata, kui seda ei ole tähtajaks esitatud ja ka juhul, kui taotleja taotleb toetust, mis kvalifitseerub vähese tähtsusega abiks, kuid tal on vähese tähtsusega abi piirmäär täis. Kui taotlus esitatakse tähtajaks, kuid vähese tähtsusega abi piirmäär on täis, on see alus jätta taotlus läbi vaatamata.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse andja taotluse esitamise tähtaja ennistada. Tähtaega võib ennistada toetuse andja omal initsiatiivil või taotleja taotlusel. Mõlemal juhul peab ennistamiseks olema mõjuv põhjus.

Lõigete 4-5 kohaselt võib toetuse andja juhul, kui taotluse läbi vaatamise käigus selgub, et taotlus ei ole piisavalt selge ja/või selles esinevad puudused, küsida taotlejalt selgitusi ja lisadokumente taotluses esitatud andmete kohta või nõuda taotluse täiendamist või muutmist. Taotlejale edastatakse e-keskkonna kaudu vastavasisuline teade, milles on kirjeldatud asjaolud, mis vajavad täiendavat selgitamist, täiendamist või lisateavet, ning märgitud tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda taotlejale kuni

viis tööpäeva, mil peatub eelnõu § 11 lõikes 1 toodud taotluse menetlemise aeg. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Toetuse andja jätab taotluse läbi vaatamata ja sisuliselt hindamata, kui taotleja ei ole eelnõu § 11 lõikes 5 sätestatud tähtaja jooksul puudusi kõrvaldanud või kui puuduste kõrvaldamise raames esitatud lisateave ei anna ikkagi alust lugeda nõuet täidetuks. Teave taotluse läbi vaatamata jätmise kohta edastatakse taotlejale e-keskkonna kaudu kümne tööpäeva jooksul tähtaja saabumisest arvates.

Lõike 6 kohaselt on toetuse andjal õigus teha taotlejale ettepanek muuta projekti eelarvet ja tegevusi nii, et toetuse summa ei suurene ja projekti eesmärgid ei muutu.

Lõike 7 kohaselt saab toetuse andja tunnistada taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks ainult juhul, kui on täidetud kõik eelnõu § 4 ja 5 sätestatud nõuded.

Paragrahvis 12 reguleeritakse nõuetele vastavaks tunnistatud taotluste sisulist hindamist.

Lõike 1 kohaselt hindab taotluseid toetuse andja moodustatud hindamiskomisjon. Komisjoni kuuluvad toetuse andja ja Kultuuriministeeriumi esindajad ning muuseumivaldkonna ja muude seotud valdkondade (nt turism, turundus) sõltumatud eksperdid. Komisjoni koosseisu avalikustab toetuse andja oma veebilehel ja kooskõlastab eelnevalt Kultuuriministeeriumiga.

Lõikega 2 kehtestatakse kriteeriumid, mille alusel taotluseid hinnatakse. Kriteeriumide selge lahtimõtestamine, sealhulgas asjaolude kirjeldus, on oluline selleks, et taotlejale oleks arusaadav, mille järgi taotlusi hinnatakse. Samuti on läbipaistvad ja selgelt kirjeldatud kriteeriumid taotlejale abiks taotluse koostamisel ning projekti tegevuste ja tulemuste kirjeldamisel. Ühtlasi on selgelt kirjutatud asjaolud juhendiks taotluste hindajatele ja otsuse tegijatele.

1. kriteeriumi juures hindab komisjon, kas taotluses esitatud tegevuste sisu vastab taotlusvoorude eesmärgile, st kas kõik tegevused on otseselt seotud muuseumi avalikkusele pakutavate teenustega või nende turundamisega. Lisaks hindavad valdkonna eksperdid komisjoni liikmetena endi kogemuste, teadmiste ja pädevuse alusel, kas projekti tulemusena paraneb teenuste kvaliteet, sihistus ja kättesaadavus.

Kvaliteedi all peetakse silmas nii teenuse funktsionaalset (st kuidas muuseumi teenusest osasaajat teenindatakse) kui ka tehnilist kvaliteeti (st füüsiline teostus). Kõrgelt on hinnatud taotlused, mis kirjeldavad selgelt, kuidas taotleja teenuse kvaliteeti mõõdab (nt rahuloluküsitlus, kliendikaebuste analüüs, kontrollist, vaatlus, kodulehekülje kommentaarid, meediakajastused, soovitusindeks). Analüüsides ja strateegiate loomisel hinnatakse, kui hästi on teenuse kvaliteedi tõstmine probleemipüstituse kirjeldamisel läbi mõeldud. Turundus- või arendusjuhi palkamise nn starditoetuse puhul hinnatakse tema taotluses kirjeldatud tööülesannete ja püstitatud eesmärkide vastavust hindamiskriteeriumidele.

Sihistatuse puhul hinnatakse, kas projekt parandab teenuse jõudmist soovitud sihtrühmadeni (st kas on valitud sobivaimad kanalid sihtrühmani jõudmiseks).

Kättesaadavuse all peetakse silmas ligipääsetavust kõige laiemas mõttes ning selle hindamine sõltub projekti sisulisest eripärast. Ligipääsetavuse loomise eelduseks on see, et hoones, sündmusel, teenuse juures või info edastamisel on arvesse võetud erinevate inimeste vajadusi. Vastavalt taotluses kirjeldatule hinnatakse kas füüsilise ligipääsetavuse paranemist konkreetse hoone või objekti mõistes, regionaalse kättesaadavuse paranemist ja/või muid ligipääsetavuse asjaolusid (nt teenuste sisuline vastavus erinevate inimeste võimetele ja vajadustele, klienditeeninduse paindlikkus, teenuste taskukohasus, juurdepääs informatsioonile, st juurdepääsetavad kodulehed, pildilise informatsiooni esitamine ka teksti kujul, teksti esitamine audio kujul jms). Kõrgelt on hinnatud projektid, mis kasutavad universaalse disaini

põhimõtteid. See tähendab toodete, keskkonna, programmide ja teenuste disainimist sellisel viisil, mis muudab nad suurimal võimalikul määral kõigile inimestele kasutatavaks ilma vajaduseta teha kohandusi või kasutada eridisaini.

Kõrgelt hinnatakse projekte, mis parandavad teenuse juures kõiki kolme eelnimetatud asjaolu – kvaliteet, sihistus ja kättesaadavus. Nendega seotud arenguhüppe ulatust ja mõju hinnatakse neljanda kriteeriumi raames.

Majanduslikku isetasuvust hinnatakse kolmanda kriteeriumi raames.

2. kriteeriumi juures hindab komisjon projekti ajakohasust ja läbimõeldust. Kõrgelt hinnatakse projekte, mis pakuvad lahendusi muuseumi mõnele aktuaalsele probleemile (ajakohasus), mis leiab kajastamist muuseumi arengukavas või muus strateegilises dokumendis. Projekti läbimõeldust näitavad aja- ja tegevuskava ning eelarve detailsus ning omavaheline loogiline seostatus. Hinnatakse ka ajakava realistlikkust, tegevuste omavahelist koosmõju ning projekti üldist ettevalmistamise kvaliteeti (nt kas on lisatud kaasatud osapoolte toetuskirjad).

3. kriteeriumi puhul hindab komisjon projekti jätkusuutlikkust ehk majanduslikku isetasuvust pärast toetuse lõppemist. Toetatav projekt ei tohi tulevikus muuseumile kaasa tuua uusi püsikulusid, mida selle projekti enda tulud ei suuda katta. Kõrgelt hinnatakse projekte, mille puhul on taotluses selgelt ja realistlikult kirjeldatud edasist toimemudelit ja mille tulud on kuludest suuremad.

4. kriteeriumi juures hindab komisjon taotluses kirjeldatud tegevuste ning kavandatavate tulemuste alusel arenguhüppe ulatust ja mõju. Hinnatakse muudatuse suurust taotleva muuseumi kontekstis – st seda, milline on teenuse praegune tase projekti sihtrühmade jaoks ning millist muutust selles osas teha soovitakse. Komisjon hindab sealjuures ka kavandatava arenguhüppe saavutamise realistlikkust. Antud kriteerium on eesmärgile vastavuse kriteeriumi (nr 1) kõrval olulisuselt teisel kohal.

5. kriteeriumi juures hindab komisjon, kas projektis kirjeldatud teenuse sihtrühm on selgelt määratletud ja kui suur on kasusaajate arv. Olulised on mõlemad, see tähendab abstraktsete või ebamääraselt kirjeldatud kasusaajate suur arv ei taga tingimata toetust..

6. kriteeriumi puhul hinnatakse projekti teostajate professionaalsust, eelnevat kogemust muuseumivaldkonnas ning üldist haldusvõimekust, mis väljendub taotleja pikaajalises korrektses finantskäitumises ja projektijuhtimise võimekuses. Taotleja professionaalset taset hindavad komisjoni liikmetena valdkonna eksperdid endi kogemuste, teadmiste ja pädevuse alusel, samuti võetakse arvesse projekti või taotleja seniste sarnase suunitlusega tegevustega seotud varasemad siseriiklikud ja rahvusvahelised tegevused.

7. kriteeriumi puhul hinnatakse eelarve realistlikkust, kuluefektiivsust, kuluartiklite põhjendatust lähtuvalt kirjeldatud tegevustest ning kaasfinantseerimise määra. Hinnatakse ka muude avaliku sektori toetuste ja omafinantseeringu määra kooskõlas olemist riigiabi reeglitega – st et vähemalt 20% projekti abikõlblikest kuludest peab toetuse saaja katma vahenditest, mis ei ole riigi, kohalike omavalitsuste või muude Euroopa Liidu institutsioonide või fondide poolt antud tagastatav või tagastamatu toetus. Võrdsete taotluste korral eelistatakse taotlust, millel on suurem oma- ja kaasfinantseeringu määr kokku.

Lõike 3 kohaselt viiakse projektide hindamine läbi toetuse andja kinnitatud hindamismetoodika järgi. Hindamismetoodika lähtub eelnõus sätestatud hindamiskriteeriumidest. Hindamismetoodika tehakse kättesaadavaks toetuse andja veebilehel hiljemalt taotlusvooru väljakuulutamise või avamise päeval. Hindamismetoodika kooskõlastatakse eelnevalt Kultuuriministeeriumiga.

Lõike 4 kohaselt selgub paremusjärjestus koondhinnete põhjal. Hindamisse kaasatakse vajadusel hääleõiguseta eksperte. Ekspert lähtub hinnangute andmisel kehtestatud kriteeriumitest. Taotlust hinnanud eksperdi andmeid taotlejale ja toetuse saajale ei avalikustata.

Lõike 5 kohaselt peavad hindamiskomisjoni liikmed ja eksperdid kooskõlas korruptsioonivastase seaduse ja haldusmenetluse seadusega kinnitama oma erapooletust ja sõltumatust. Erapooletuse nõue rakendub kõikidele hindajatele. Seotuse olemasolul tuleb hindajal end taandada haldusmenetluse seaduse § 10 korras. Taandamise korral tehakse vastav märge hindamiskomisjoni protokollis. Erapooletuse ja sõltumatuse kinnitamine hinnatavatest taotlustest ei tähenda tingimata kirjalikku kinnitamist.

Lõikega 6 nähakse ette, kellele teeb komisjon ettepaneku otsuse tegemiseks.

Paragrahvis 13 nähakse ette taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused ja kord ning üldised alused.

Lõikes 1 sätestatakse, kes teeb taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsuse.

Lõike 2 kohaselt rahuldatakse taotlus juhul, kui taotleja ja taotlus vastavad eelnõus nimetatud nõuetele ning taotlus kuulub komisjoni hindamistulemuse põhjal rahuldamisele.

Lõike 3 kohaselt võib taotluse rahuldada osaliselt. Osaline rahuldamine tähendab, et mõnda alge taotluse põhiesemeks olevat asjaolu, näiteks toetuse summat, projekti tegevusi ja tulemusi, ei toetata algses taotluses nimetatud ulatuses või kujul. Osaline taotluse rahuldamise otsus tehakse taotlejaga eelnevalt kooskõlastatult ning selles fikseeritakse, millises ulatuses taotlus rahuldatakse.

Muutmisettepanek on põhjendatud näiteks juhul, kui projekti tegevused pole taotletavas mahus sobivad, vajalikud või piisavad ning kui taotluses nimetatud asjaolu muutmise tulemusel on projekti mõju meetme või selle tegevuse tulemusse põhjendatum. Muutmisettepanek võib olla ajendatud ka asjaolust, et taotluste rahuldamiseks kavandatud eelarve ei võimalda taotletud toetuse summat täielikult katta. Sellisel juhul pakutakse taotlejale võimalust kaaluda, kas ta on nõus viima projekti ellu ka väiksema toetussummaga või vajadusel projekti muutma. Muudatusettepaneku tegemisel on toetuse andjal kohustus taotleja ära kuulata. Juhul kui taotleja on nõus projekti muutma, tuleb toetuse andjal veenduda, et muudetud taotlus vastab nõuetele ja kriteeriumidele. Selleks võib olla vajalik veel kord kontrollida taotluse nõuetele vastavust ning muudetud mahus projekti. Kui taotleja ei ole nõus projekti muutma ehk kokkulepet ei saavutata, jäetakse taotlus rahuldamata.

Lõike 4 kohaselt võib taotluse rahuldada ka kõrvaltingimusega. Juhul kui mõni nõue ei ole taotluse menetlemise ajal täidetud ja selle mittetäidetuse ei takista taotluse menetlemist ning kui on tõenäoline, et see nõue on mõistliku aja jooksul ja igal juhul enne projekti lõpetamist täidetav, võib taotluse rahuldada kõrvaltingimusega. Kõrvaltingimuse seadmisel näeb toetuse andja ette, mida toetuse saaja peab tegema või milline asjaolu peab olema tõendatud ja millise aja jooksul. Nõuetekohase kõrvaltingimuse saabumisel lisatakse sellekohane teave taotluse rahuldamise otsuse juurde.

Kui taotluse rahuldamise otsus on tingimuslik, menetletakse taotlust tavalises korras. Erisus on vaid selles, et toetust ei või välja maksta enne kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

Lõike 5 kohaselt ei teki toetuse saajal taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise otsuse põhjal õigust toetuse maksele. Makse saab teha siis, kui toetuse saaja on esitanud toetuse andjale teabe tingimuse saabumise või täitmise kohta. Toetuse saaja ei pea vastavasisulist teavet esitama juhul, kui toetuse andja saab selle ise tuvastada.

Lõike 6 kohaselt tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui taotleja ja/või taotlus ei vasta kas või ühele eelnõus sätestatud nõudele, kui taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil, taotleja ei võimalda teha taotluse nõuetele vastavuse kontrolli, taotlus ei kuulu hindamistulemuse põhjal rahuldamisele, taotlusvoor eelarve mahu tõttu ei ole võimalik projekti toetada või taotleja ei ole nõus taotluse osalise rahuldamise ettepanekuga toetuse vähendamise või projektis kavandatud toetatavate tegevuste muutmise kohta.

Lõike 7 kohaselt võib toetuse andja jätta taotluse rahuldamata ka siis, kui taotluses esitatud ja taotluse menetlemisel kogutud teavet tervikuna hinnates ilmneb, et projekti eesmärgid on saavutatavad ilma toetuseta. Näiteks võib menetlemise käigus kogutud lisateabe põhjal selguda, et taotlejal on võimalik projekt ellu viia ja samad eesmärgid saavutada alternatiivsete rahaliste vahenditega või oleks taotleja teostanud projekti ka ilma toetuseta.

Lõike 8 kohaselt saadetakse taotlejale tema kohta tehtud otsus e-keskkonna kaudu.

Paragrahviga 14 sätestatakse taotleja/toetuse saaja ärakuulamisega seotud regulatsioon.

Taotlejale antakse haldusmenetluse seaduse § 40 tähenduses ärakuulamisõigus. Ärakuulamisõigus haldusmenetluses eeldab, et vastaval isikul oleks võimalik enda arvamust asjassepuutuvas küsimuses piisavalt selgitada ja vajadusel võtta seisukoht dokumentide suhtes, mille haldusorgan on tema asja menetlemisel esitanud.

Lõigetega 1-3 nimetatakse, millisel juhul tuleb, arvestades eelnõu kohaseid menetlustermineid, enne otsuse tegemist anda taotlejale ja toetuse saajale võimalus esitada selgitused otsuse põhimotiividele ja põhjendustele. Ära ei kuulata, kui haldusmenetluse seaduse § 40 lõike 3 punkti 4 kohaselt tehakse otsus toetuse saaja või taotleja kasuks ja ka näiteks juhul kui taotlusvoor taotluse esitanud taotlejate arv on suurem kui 50. Lõike 1 punktis 2 korratakse üle sisuliselt haldusmenetluse seaduse § 40 lõike 3 punkt 2, mille kohaselt võib menetlusosalise jätta ära kuulamata, kui andmetest, mida menetlusosaline on taotluses või seletuses esitanud, ei kalduta kõrvale ning puudub vajadus lisaandmete saamiseks. Nimelt, kui taotluse rahuldamata jätmise otsus põhineb vaid taotlusel ja selle menetlemisel puuduste kõrvaldamise raames esitatud andmetel, siis sellise korra läbi saab öelda, et taotleja on ära kuulatud.

Paragrahviga 15 sätestatakse vaide esitamise õigus. Vaideid lahendatakse tuginedes haldusmenetluse seadusele.

5. peatükk

Taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine

Paragrahviga 16 sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmise seonduvad tingimused.

Lõikes 1 sätestatakse, millistel tingimustel saab taotluse rahuldamise otsust muuta ja kelle algatusel.

Toetuse andja peab iga teavet hindama, sest olenemata toetuse saaja taotluse sõnastusest võib teave olla käsitletav sisuliselt taotluse rahuldamise otsuse muutmise avalduse või teatena. Kui sisuliselt on tegemist olukorraga, kus otsust peaks muutma otsusega, tuleb toetuse andjal otsustada, kas seda teha või mitte. Muutmine toimub reeglina toetuse saaja algatusel, näiteks juhul kui toetuse saaja peab möödapääsmatuks muuta projekti (toetatavat tegevust või selle ulatust või jäetakse tegevus ära või lisatakse täiendav tegevus). Muutmise võimaldamine on sobiv ja vajalik, sest toetuse taotlemisel ei pruugita kõiki tulemuse saavutamiseks vajaminevaid tegevusi või tegevuste ulatust ette näha. Seega ei ole põhjendatud nõuda algsest

kavandatud tegevusplaanist detailselt ja jäigalt kinnihoidmist. Muutuda ei tohi projekti eesmärk ja projekti tegevustega saavutatav tulemus. Kui tahetakse muuta projekti algset eesmärki ja tulemust, on tegemist sisuliselt uue projektiga.

Lõike 2 kohaselt saab taotluse rahuldamise otsust muuta, kuni see ei ole kehtivust kaotanud. Haldusakt kehtib kuni haldusaktiga antud õiguse või kohustuse lõpliku realiseerimiseni. Taotluse rahuldamise otsust võib muuta kuni projekti abikõlblikkuse perioodi lõpuni, kuid mitte pärast projekti tegevuste lõppemist.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse andja keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui muutunud asjaolude tõttu ei ole projekt kooskõlas eelnõus sätestatud tingimustega, soovitud muudatuse korral on oodatavate tulemuste saavutamine kaheldav või projekti tegevuste lõpetamine projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul ei ole tõenäoline. Sellisel juhul toetuse saaja avaldust taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata ja toetuse saajal ei ole toetuse kasutamist ette nähtud tingimustel võimalik jätkata ning taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse täielikult või osaliselt kehtetuks.

Lõige 4 sätestab taotluse rahuldamise otsuse muutmise avalduse läbivaatamise tähtaja ja taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsuse jõustumise ajavahemiku. Toetuse saaja peab viivitamatult teavitama toetuse andjat projekti muudatustest nende ilmnemisel kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsuse võib jõustada varasema kuupäevaga kui toetuse andja vastava otsuse tegemise kuupäev, juhul kui see aitab kaasa projekti tegevuskava katkematu elluviimisele ja tulemuste saavutamisele. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsuse jõustumise kuupäev ei saa olla varasem kui selle muutmise avalduse toetuse andjale esitamise kuupäev.

Paragrahviga 17 kehtestatakse taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise alused.

Lõikes 1 viidatakse, millistel juhtudel taotluse rahuldamise otsus osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistatakse. Taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse täielikult või osaliselt kehtetuks, kui ilmneb asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud või taotlus oleks osaliselt rahuldatud, taotlemisel või projekti elluviimisel on teadlikult esitatud ebaõiget või mittetäielikku teavet või teave on jäetud teadlikult esitamata, kõrvaltingimusega taotluse rahuldamise otsuse korral kõrvaltingimus ei saabu või ei suudeta seda täita, toetuse saaja avaldust taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata ja toetuse kasutamist ei ole ette nähtud tingimustel võimalik jätkata ning toetuse saaja esitab avalduse toetuse kasutamisest loobumise kohta. Samuti tunnistatakse kogu taotluse rahuldamise otsus kehtetuks, kui see tühistatakse toetuse tagasinõudmise otsusega.

Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel peab järgima proportsionaalsuse ja ärakuulamise nõudeid, kuid arvestusega, et taotluse rahuldamise otsus ei tohiks jääda kehtima selliselt, et see oleks vastuolus eelnõus sätestatuga. Tahtlikult valeandmete esitamise avastamisel tolerants puudub, mis tähendab, et sellise asjaolu avastamisel tuleb taotluse rahuldamise otsus kehtetuks tunnistada.

Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise ja eelnõu § 20 kohase toetuse tagasinõudmise otsuse tegemise vahe seisneb selles, et kehtetuks tunnistatakse see siis, kui taotlust ei oleks pidanud rahuldama või pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist ilmneb asjaolu, mille tulemusel ei ole projekti võimalik või vajalik esialgu kavandatud mahus või viisil ellu viia, sealhulgas kui toetuse saaja ei taha enam projektile toetust. Kehtetuks tunnistamisega ei ole tegemist siis, kui toetuse kasutamise tingimuste, nõuete või kohustuste rikkumise tõttu tehakse toetuse tagasinõudmise otsus. Siiski on nendel otsustel ühine tagajärg – saadavat toetust vähendatakse kuni nullini. Kui on selge, et toetust ei kasutata ära algses taotluse rahuldamise otsuses nimetatud mahus, vormistatakse pigem otsuse muutmise otsus,

kuid võib vormistada ka osaliselt kehtetuks tunnistamise otsuse. Kui esialgu määratud toetus jääb kasutamata, tuleks määratud toetuse summat selle võrra vähendada juba projekti elluviimise ajal. Nii saab ühes projektis kasutamata jääva toetuse määrata näiteks teisele projektile.

Lõige 2 sätestab, et taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise tõttu tuleb õigusliku aluseta saadud toetus toetuse saajal toetuse andjale tagastada.

6. peatükk

Toetuse maksmise tingimused ja aruande esitamine

Paragrahviga 18 sätestatakse toetuse maksmise tingimused.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetus makstakse toetuse saajale välja kümne tööpäeva jooksul pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist ettemaksena.

Lõikega 2 piiratakse toetuse andjal kohustuse võtmist, kui taotluse rahuldamise otsus tehakse kõrvaltingimusega. Toetus makstakse välja pärast kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

Paragrahviga 19 kehtestatakse toetuse kasutamisega seotud aruande esitamise põhimõtted.

Lõikes 1 sätestatakse toetuse saajale aruande esitamise kohustus. Aruande esitab toetuse saaja 30 kalendripäeva jooksul peale projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemist. Aruanne tuleb esitada e-keskkonna kaudu.

Lõigetes 2 sätestatakse toetuse andjale aruande menetlustähtaeg.

Lõikega 3 antakse toetuse saajale võimalus aruande esitamise tähtaega põhjendatud juhtudel avalduse alusel pikendada.

Lõikes 4 sätestatakse, et toetuse andja võib juhul, kui aruande läbi vaatamise käigus selgub, et aruandes esinevad puudused, küsida toetuse saajalt selgitusi ja lisadokumente aruandes esitatud andmete kohta või nõuda aruande täiendamist ehk puuduste kõrvaldamist. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda toetuse saajale kuni kümme tööpäeva, mil peatub eelnõu § 19 lõikes 2 toodud aruande menetlemise aeg. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Lõikes 5 sätestatakse aruande kinnitamise tingimused. Projekt loetakse lõppenuks, kui toetuse andja on kinnitanud aruande. Vastavasisuline teave saadetakse toetuse saajale e-keskkonna kaudu.

7. peatükk

Toetuse tagasinõudmine

Paragrahviga 20 reguleeritakse toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise otsuse tegemist ja toetuse tagasimaksmist nimetatud otsuse alusel. Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, sealhulgas kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on saadud mitteabikõlbliku kulu katteks või muul toetuse tagasinõudmise aluse esinemisel. Toetuse tagasinõudmise otsuse puhul on tegemist haldusmenetluse seaduse tähenduses haldusaktiga.

Lõikes 1 sätestatakse, millal tehakse otsus toetuse tagasinõudmise kohta.

Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha näiteks siis, kui hüvitamiseks esitatud kulu osutub mitteabikõlblikuks. Näiteks sama kulusumma on hüvitamise aluseks juba olnud, kulu liik ei ole abikõlblik, kulu liik on abikõlblik, kuid see ei ole seotud toetatava tegevusega. Kulu võib

lugeda mitteabikõlblikuks puuduste kõrvaldamiseks täiendava tähtaja andmiseta, kui on ilmselge, et puudusi kõrvaldada ei saa.

Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha näiteks ka siis, kui selgub, et toetust on välja makstud mitteabikõlbliku kulu hüvitamiseks. Sellisel juhul kaalutlusõigus, kas teha toetuse tagasinõudmise otsus või mitte, puudub. Kaalutlusõigus puudub ka juhul, kui toetuse andmine ei ole kooskõlas vähese tähtsusega abi andmise regulatsiooniga.

Toetuse tagasinõudmise otsus tehakse kaalutlusõiguse alusel, kui toetuse saaja on rikkunud toetuse saaja kohustust või jätnud täitmata nõude, mis on mõjutanud või võib mõjutada kulude abikõlblikkust. Siin peetakse silmas olukorda, kus toetuse saaja ei järgi menetluskorda või ei täida kohustust või nõuet ning täitmata jätmisega kaasnevat kahjusummat ei ole võimalik üheselt võlaõigusseaduse tähenduses tuvastada. Näiteks on kahjustatud rahaliste vahendite säästliku kasutamise põhimõtet.

Kui toetuse saaja suhtes on alatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus, ei tekita see fakt üksi veel iseenesest alust teha otsus toetuse tagasi nõuda, kuid on toetuse andjale ajendiks, et hinnata, kas toetatav tegevus jääb sealjuures pooleli või toetatava tegevuse sihipärane kasutamine katkeb kohustuslikul ajaperioodil.

Lõike 2 kohaselt ei tehta toetuse tagasinõudmise otsust, kui puudus kõrvaldatakse või kohustus või nõue täidetakse või kui toetuse saaja ise avastas ja teatas toetuse andjale, et talle on hüvitatud mitteabikõlblik kulu ning tagastas selle toetuse andjale ehk täidetud on kõik toetuse vabatahtliku tagastamise tingimused.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse tagasinõudmise otsuse tegemise otsustamiseks ja vormistamiseks jätta kolme aasta pikkuse varuaja ehk toetuse tagasinõudmise otsuse võib teha kolme aasta jooksul toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest.

Lõige 4 teeb lõikest 3 erisuse ebaseadusliku, väärkasutatud või ühisturuga kokkusobimatu riigiabi korral, sealhulgas vähese tähtsusega abi puhul. Sellisel juhu võib toetuse tagasinõudmise otsuse teha kümne aasta jooksul pärast toetuse saajale toetuse eraldamist. Ebaseaduslikuks riigiabiks loetakse nõukogu määruse (EL) nr 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (kodifitseeritud tekst) (ELT L 248, 24.09.2015, lk 9–29), artikli 1 punktis f nimetatud abi. Riigiabi väärkasutamiseks loetakse nõukogu määruse (EL) nr 2015/1589 artikli 1 punktis g sätestatud. Ebaseaduslik riigiabi on uus abi, mis ei ole eraldatud kooskõlas riigiabi reeglitega. Väärkasutatud abi on abi, mida ei ole kasutatud kooskõlas toetuse andmise tingimuste ja taotluse rahuldamise otsusega.

Lõike 5 kohaselt tuleb toetus tagastada toetuse tagasinõudmise otsuse kehtima hakkamise päevast arvestades 60 kalendripäeva jooksul. Toetuse tagasinõudmise otsus kui haldusakt hakkab haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest koostoimes haldusmenetluse seaduse § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse.

Toetuse saaja peab toetuse tagasi maksma toetuse tagasinõudmise otsuses näidatud summas ja tähtjaks. Kui toetuse tagasinõudmise otsuse sisuks on kogu toetus tühistada, tuleb toetuse tagasinõudmise otsus tunnistada kehtetuks. Seda ka seetõttu, et kui määratud toetust toetuse tagasinõudmise otsuse tõttu saada ei ole, lõpevad taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel ka toetuse saaja muud kohustused, näiteks viia toetatavad tegevused lõpuni.

Enne toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist tuleb anda toetuse saajale võimalus asjaolusid selgitada ehk ta eelnõu § 14 kohaselt ära kuulata. Sellega tagatakse, et toetuse saaja on tema

suhtes käimas olevast menetlusest teadlik ning ta on saanud otsustamisel teada olevaid asjaolusid selgitada ja toetuse andja on saanud neid otsuse tegemisel arvesse võtta.

Lõike 6 kohaselt tuleb ebaseadusliku riigiabi korral toetus tagasi maksta koos intressiga toetuse väljamaksmisest arvates vastavalt Nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.03.1999, lk 1–9), artikli 14 lõikele 2, mille rakendamissätted on Komisjoni määruse nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.03.1999, lk 1–9), artiklites 9–11.

Toetuse saaja turupositsiooni taastamiseks tuleb toetus tagastada koos liitintressiga ehk eelneval aastal kogunenud intressilt tuleb samuti tasuda intressi, mille rakendamise nõue tuleneb Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 artiklist 11. Aluseks tuleb võtta toetuse maksmise ajal rakendatud Euroopa Liidu Teatajas avaldatud intressimäär. Toetust saanud toetatavate tegevuste puhul tuleb ebaseaduslik riigiabi seega tagastada liitintressiga alates päevast, kui ebaseaduslik abi maksti, ning intressi määraks tuleb võtta komisjoni riigiabi viite- ja diskontomäär. Liitintressi tuleb maksta kuni toetuse tagasimaksmiseni.

Lõike 7 kohaselt, kui toetuse andjal ei ole võimalik rikkumise rahalise mõju suurust hinnata, võib ta kaalutlusõigusele tuginedes vähendada toetust protsentuaalselt rikkumise raskusega.

Lõigete 8 ja 9 sätestatakse, et põhjendatud juhul võib toetuse saaja taotleda toetuse tagasimaksmise ajatamist, kui korraga maksmine seab toetuse saaja olulisel määral makseraskustesse. Toetuse saaja võib taotleda tagasinõude ajatamist kümne tööpäeva jooksul toetuse tagasinõudmise otsuse kättesaamisest arvates. Ajatamise taotluses tuleb esitada ajatamise vajaduse põhjendus ja soovitud ajatamise kava.

Lõigete 10 ja 11 kohaselt on toetuse andjal ajatamise taotluse menetluseks ette nähtud kümme tööpäeva, kuid põhjendatud juhul võib ajatamise taotluse menetlust pikendada mõistliku aja võrra, teavitades sellest toetuse saajat. Tagasimaksmise perioodi määrab toetuse andja, kuid see ei saa olla pikem kui neli kuud.

Lõike 12 kohaselt võib toetuse andja ajatamise taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teha ka koos toetuse tagasinõudmise otsusega ning otsusest teavitatakse toetuse saajat e-posti teel või tähtkirjana posti teel.

Lõike 13 kohaselt on toetuse andjal õigus tühistada toetuse osadena tagasimaksmise võimaldamise otsus ehk ajatamisotsus, kui toetuse saaja ei pea kinni tagasimaksmise ajakavast. Toetuse saaja peab toetuse tagastama 30 kalendripäeva jooksul ajatamisotsuse kehtetuks tunnistamisest.

Lõike 14 kohaselt, kui tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi ei maksta, võib toetuse andja nõuda üleantud rahalisi vahendeid tagasi haldusmenetluse seaduse § 69 lõike 1 ja võlaõigusseaduse § 1028 alusel (alusetu rikastumise sätete alusel). See tähendab, et toetuse tagasinõudmise otsus on täidetav üksnes tsiviilkohtu kaudu.

8. peatükk

Toetuse saaja ning toetuse andja õigused ja kohustused

Paragrahviga 21 kehtestatakse toetuse saaja kohustused, mis rakenduvad alates taotluse rahuldamise otsuse jõustumisest.

Toetuse saaja peab tagama eelnõus sätestatud kohustuste täitmise ja eduka elluviimise taotluse rahuldamise otsuses ja eelnõus fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt. Toetuse saaja kohustuste tagamine tähendab seda, et kohustus peab olema täidetud tema enda poolt.

Punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja viima projekti ellu heaks kiidetud taotluse kohaselt ehk seal nimetatud eesmärkidel kavandatud tegevuste abil ning saavutama tema enda kavandatud tulemused. Projekti eesmärgid ja tulemused ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused peavad olema kooskõlas eelnõus määratletud võimalustega.

Punkti 2 kohaselt on toetuse saajal kohustus, mis hõlmab üldist korrektsust teabe ja aruannete esitamisel, sealhulgas ette nähtud vorminõuete järgimist, arusaadavate selgituste andmist, õigete andmete ja nõutud dokumentide tähtaegset esitamist. Nimetatud nõue hõlmab ka seda, et kulu ja maksmist tõendavad dokumendid peavad vastama raamatupidamisarvestuses kehtivatele nõuetele.

Punkti 3 kohaselt peab toetuse saaja järgima teenuste ostmisel riigihangete seaduse põhimõtteid ka siis, kui ta ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses. Kui toetuse saaja ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses, peab ta tõendama, et ostu maksumuse kujunemisel on järgitud riigihangete seaduse §-s 3 sätestatud nõudeid. Riigihangete seaduse tähenduses mittehankijate kohustust ühtlustatakse riigihangete seaduse tähenduses hankijate kohustusega, sest mõlemal juhul on tegemist avaliku ressursi kasutamisega. Toetuse saaja peab võtma vähemalt kaks võrreldavat hinnapakkumist tehingute puhul, mille maksumus on ilma käibemaksuta võrdne 5000 euroga või ületab seda.

Punkti 4 kohaselt tuleb toetuse saajal järgida riigiabi reegleid, kui toetuse näol on tegemist sellise abi saamisega. Nimetatud reeglitest tuleneva kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse vähendamise ja toetuse tagasinõudmise, kuna tegemist oleks toetuse kasutamisega seotud Euroopa Liidu õigusaktide, sealhulgas Euroopa Liidu huvide rikkumisega.

Punktide 5 ja 6 kohaselt on toetuse saajal kohustus säilitada kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid raamatupidamisseaduses kehtestatud tingimuste kohaselt. Sellist kohustust tuleb rakendada niiviisi, et kui muust seadusest või näiteks Euroopa Liidu riigiabi reeglitest tuleneb siiski pikem dokumentide või andmete säilitamise kohustus, siis tuleb järgida pikemaid tähtaegu.

Punkti 7 kohaselt peab toetuse saaja tagama, et lähtutakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttest, mida tuleb rakendada ka projekti elluviimisega seotud finantsandmete kajastamisel. Projekti finantsandmed, st projektiga seotud kulud ja nende maksumus ning tulud peavad olema üheselt eristatavad, sealjuures see, millised neist on käsitletavad abikõlblikena. Nimetatud kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse tagasinõudmise otsuse, kuna võib tekkida kahtlus, et kogu projektiga seotud finantsteave ei ole tuvastatav ehk ei ole usaldusväärne.

Punktide 8 ja 9 kohaselt peab toetuse saaja aitama kaasa toetuse andja kontrollitegevusele, sest eelkõige on toetuse saaja kohustatud tõendama kulude abikõlblikkust ning esitatud teabe õigsust või paikapidavust, sealhulgas peab toetuse saaja esitama asjakohased raamatupidamis- ja pangadokumendid, lepingud ja juhtimisotsused, et veenda toetuse andjat, et tegemist ei ole pettuse ega topeltfinantseerimisega ning täiendavat tuluallikat ei ole tekkinud. Nimetatud kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse vähendamise ja toetuse tagasinõudmise eelkõige seetõttu, et kulu abikõlblikkuses või kohustuste täitmises ei saa veenduda.

Punkti 10 kohaselt peab toetuse saaja teavitama viivitamata kirjalikult toetuse andjat taotluses esitatud või projekti elluviimisega seotud andmete muutumisest. Toetuse andja hindab saadud teabe alusel, kas projekti rakendamistingimused või toetuse andmise eeldused on endised või

vajab taotluse rahuldamise otsus muutmist. Toetuse saaja peab taotlema nõusolekut toetuse kasutamise tingimuste, sealhulgas projekti tegevuste, tulemuste, eelarve ja tähtaegade muutmiseks, kui muudatus eeldab taotluse rahuldamise otsuse muutmist.

Punktide 11 ja 12 kohaselt peab toetuse saaja tagastama koos aruandega toetuse kasutamata jäägi ja toetuse tagasinõudmise otsuse kohase toetuse.

Paragrahviga 22 kehtestatakse toetuse saaja õigused.

Punkti 1 kohaselt on toetuse saajal õigus saada toetuse andjalt teavet ja nõuandeid, mis on seotud toetuse kasutamist puudutavates õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega. Toetuse saaja võib pöörduda toetuse andja poole saamaks juhiseid projekti nõuetekohaseks elluviimiseks, sealhulgas eelhinnangut projektis kavandatavatele muudatustele, selgitusi kulude abikõlblikkuse ja muude eelnõus sätestatud tingimuste kohta jms.

Punkti 2 kohaselt on toetuse saajal õigus esitada eelnõu § 14 kohaselt oma seisukohad. Äraakuulamisõigus haldusmenetluses eeldab, et puudutatud isikul oleks võimalik oma arvamust asjassepuutuvas küsimuses piisavalt selgitada ja vajadusel võtta seisukoht haldusorgani poolt tema asja menetlemisel esitatud dokumentide suhtes.

Punkti 3 kohaselt on toetuse saajal õigus tutvuda tema kohta koostatud dokumendis sisalduva või sellega lahutamatult seotud teabega. Üle korratakse toetuse saaja õigus tutvuda dokumendis tema kohta käiva teabega, saada väljavõtteid, kui dokument sisaldab andmeid, millele juurdepääs on piiratud. Avalikustamisele ei kuulu teave, mis võimaldab seostada, millise hinnangu andis toetuse andja konkreetne ametnik või töötaja või kaasatud hindaja. Hindaja kaitse on oluline, et tagada julgelt antud hinnang ning selleks et seda ei oleks võimalik seostada konkreetse hindajaga ja viia minimaalseks hindamisjärgne hinnangute andmine hindajale endale.

Punktis 4 rõhutatakse üle toetuse saaja õigus toetusest igal ajal loobuda ja toetus tagastada.

Paragrahviga 23 kehtestatakse toetuse andja kohustused.

Toetuse andja peamine ülesanne on valida rahastamiseks sobilikud projektid, sealhulgas menetleda taotlused ning maksta rahuldatud taotluse alusel toetust, kontrollida kulude abikõlblikkust ja teha vajadusel toetuse tagasinõudmise otsus.

Punktiga 1 kehtestatakse toetuse andjale kohustus järgida eelnõus sätestatud menetluse ja otsuste teatavaks tegemise tähtaegu.

Punktiga 2 kehtestatakse toetuse andjale kohustus järgida riigiabi andmise korral konkurentsiseaduse 6. peatükist tulenevaid kohustusi. Nimetatud peatükk kehtestab siseriiklikult riigiabi andmise reeglid.

Punkti 3 kohaselt on toetuse andjal kohustus säilitada kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid kümme aastat taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Punktide 4–7 kohaselt on toetuse andjal kohustus teostada projektide elluviimise üle kontrolli, sealhulgas kontrollida aruandeid ning kehtestada asjakohased juhendmaterjalid ja teha need taotlejale/toetuse saajale kättesaadavaks. Toetuse andja peab, kas omal või toetuse saaja algatusel, selgitama toetuse andmist ja kasutamist puudutavaid reegleid ning teavitama toetuse saajat viivitamatult reeglites toimunud muudatustest.

Paragrahviga 24 kehtestatakse toetuse andja õigused.

Punktidega 1–4 sätestatakse toetuse andja õigused kontrollida projekti elluviimist ning nõuda asjakohaste täiendavate andmete esitamist. Ühtlasi antakse toetuse andjale õigus teha

abikõlblike kulude kontrolli toetuse saaja juures kohapeal. Kohapealse kontrolli käigus saab tuvastada toetuse saaja kohustuste täitmist, sealhulgas projekti tegevuste toimumist ja edenemist ehk toetuse andmise aluseks olevate tulemuste saavutamist, projekti kulude ja tulude kohta eraldi arvepidamise olemasolu ning tehingute kajastamist raamatupidamises. Kohapealse kontrolli käigus kontrollitakse ka toetuse andjale abikõlblike kulude kohta esitatud dokumentide vastavust originaalile.

Punkti 5–9 kohaselt on toetuse andjal õigus tunnistada taotluse rahuldamise otsus või selle osa kehtetuks ning teha toetuse tagasinõudmise otsus (sisuliselt toetuse vähendamise või tühistamise otsuseid) ning teha teisi eelnõus sätestatud otsuseid, sealhulgas pikendada projekti abikõlblikkuse perioodi.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vähese tähtsusega abi ja grupierandiga hõlmatud riigiabi puudutavad sätted on Euroopa Liidu vastava regulatsiooniga kooskõlas.

4. Eelnõu mõju

Eelnõuga võivad kaasneda järgmised mõjud:

1) Sotsiaalsed, sealhulgas demograafilised mõjud

Eelnõu mõjutab positiivselt erivajadustega inimeste ligipääsu muuseumide teenustele, kuna üheks toetatavaks tegevuseks on muuseumikeskkondade ligipääsetavuse suurendamine.

Toetusmeetmel on eeldatavalt positiivne mõju muuseumide teenuste kvaliteedile ning muuseumivaldkonna arengule tervikuna. Kaudne mõju on muuseumile kui atraktiivsele tööandjale.

2) Mõju majandusele

Eelnõul on positiivne mõju loomemajanduse alavaldkondadele, mille teenuseid muuseumid kasutavad. Nt arhitektid, sisearhitektid, disainerid. Eelnõu edendab eeldatavasti ka innovatsiooni ehk uute meetodite, toodete ja teenuste väljatöötamist, samuti uurimis- ja arendustegevust. Toetusmeetmel on loodetav positiivne mõju ka sise- ja väliturismile.

3) Mõjud regionaalarengule

Innovaatilised ja kvaliteetset teenust pakkuvad muuseumid tõstavad piirkonna turismitulu ja kinnisvara kasutusväärtust, aitavad luua ning suurendada kohatunnet ja mõjutavad elanike motivatsiooni piirkonda jäämisel. Muuseumide leidub kõikjal üle Eesti, mistõttu nende teenustesse panustamine toetab ka piirkondade tasakaalustatumat arengut.

4) Mõju riigiasutuste ja kohalike omavalitsuse asutuste korraldusele ning avaliku sektori kuludele ja tuludele

Riigiasutustest kaasneb töökorralduslik mõju Muinsuskaitseametile, kelle ülesannete hulka lisandub taotlusvooru rakendamine (väljakuulutamine, taotluste hindamise korraldamine, toetuse väljamaksmine ja aruannete kontroll). Selleks ei nähta ette lisavahendeid, kuna Muinsuskaitseameti koosseisu lisandub seoses uue muinsuskaitseaduse jõustumisega ja sellest tulenevate täiendavate taotlusvoorude elluviimiseks toetuste menetleja töökoht.

Kokkuvõttes on toetusmeetmel eeldatav positiivne mõju muuseumide teenuste kvaliteedile ja kättesaadavusele ning loomemajanduse sektori tugevnemisele. Kaudne mõju on

regionaalarengu eesmärkide täitmisele. Teistele valdkondadele mõju puudub või ei ole otsene. Eelnõuga ei kaasne ebasoovitavaid mõjusid.

Ülalkirjeldatud mõjude ulatus sõltub konkreetse aasta taotlusvooru eelarve suurusest.

5. Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused

Eelnõu alusel toetuse andmist rahastatakse riigieelarvest ja eelarve kinnitatakse Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve käskkirjaga. Vastavalt kultuuriministri 06.01.2020. aasta käskkirjale nr 6 on taotlusvooru 2020. aasta eelarve 156 591 eurot. Pärast 2019. aasta eelarve jääkide täpsustamist kavandatakse taotlusvooru eelarvet suurendada ca 100 000 euro võrra. Alates 2021. aastast kavandatakse taotlusvooru kasvu suurusjärgus 450 000 eurot, mis on mõeldud püsinäituste toetuseks.

6. Eelnõu rakendamine ja jõustumine

Eelnõu jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja huvirühmade kaasamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks MTÜle Eesti Muuseumiühing ning MTÜle ICOM Eesti Rahvuskomitee.